

Nytt fra Miljødirektoratet

Skadedyrdagene 2022

fagdirektør Erlend Spikkerud
seksjon for biocider og miljøgiftkonvensjoner

Biocider – bekjempe uønskede organismer

- Hovedgrupper
 - Desinfeksjonsmidler
 - Konserveringsmidler
 - Skadedyrmidler
 - Gnagermidler
 - Insekt-, middmidler m.m.
 - Repellenter
 - Lokkestoffer
 - Andre biocider
- Regelverk
 - Norsk biocidforskrift
FOR-2017-18-480
 - EUs biocidforordning
(EU) nr. 528/2012



Godkjenning av biocider

- Aktivstoffer godkjennes på EU-nivå
- Produkter godkjennes nasjonalt
 - Gjensidig godkjenning (noe variasjon)
- Overgangsordning



Godkjenningsperiode



- Normalt godkjennes aktivstoffer og produkter for 10 år
- Substitusjons- og eksklusjonskandidater
 - Betenkelige helse- og/eller miljøegenskaper
 - Skal fases ut hvis gode alternativer finnes
 - Kortere godkjenningsperiode
- I praksis liten utskifting

Status - midler mot insekter m.m.

- Lite nytt
- 44 godkjente aktivstoffer, 12 under behandling
- Norge: 59 produkter er godkjent, 31 er søkt
- Skjeggkre: Advion Cockroach Gel + Maxforce Platin



Foto: pixabay.com

Status - gnagermidler

- Lite nytt – 13 aktivstoffer (alfa-bromadiolon vurderes)
 - antikoagulantene (8 stoffer)
 - alfakloralose
 - kolekalsiferol (D-vitamin)
 - aluminiumfosfid
- hydrogencyanid (ikke produkter i Norge)
- maiskjernemel (ikke produkter i Norge)



Foto: pixabay.com



Alfakloralose



Foto: pixabay.com

- Våren 2019: Rapporter om syke og døde katter (og hunder)
 - Typiske symptomer (ustøhet, skjelving, nedsatt kroppstemp.)
- Analyser av døde katter hos Veterinærinstituttet
 - Delfinansiert av Miljødirektoratet
 - Stort sett sekundærforgiftning
- Forbud mot privatbruk i Norge våren 2020
- Nordisk prosjekt (SE, FI, NO) ga [vitenskapelig artikkel](#)

Alfakloralose

- Et nordisk problem?
- Foreslåtte løsninger i EU
 - Informasjon på etiketter
 - Forbud mot refill for private
 - Forbud mot all privatbruk
- EU-kommisjonen: Opp til det enkelte land å velge tiltak
- Proffbruk
 - Hvis det er så stor fare ved privatbruk, hva med proffbruk? Behov?



Foto: Erlend Spikkerud

Antikoagulantene

- Fornyet godkjent i 2017
 - Godkjent for 5 år (forlenget)
 - Eksklusjonskandidater, men godkjent pga. samfunnsbehov
 - Alternative metoder var for dårlig dokumentert
- Nasjonale restriksjoner
 - Kun tillatt i og rundt bygninger
 - Kun i åtestasjoner (unntatt kloakk)



Foto: Erlend Spikkerud

Antikoagulantene – ny vurdering

- Godkjenning av de aktive stoffene utløper i 2024
- Alternative stoffer og metoder?
- Vet vi mer nå?



Foto: pixabay.com



Spredning i miljøet

- Veterinærinstituttet, 2019
 - Hubro (72 %), ulv (62 %), gaupe (73 %), jerv (88 %), rødrev (100 %), fjellrev (17 %), villmink (34 %)
 - Stort sett lave konsentrasjoner (trolig sekundærforgiftning)
 - To eller flere aktivstoffer i halvparten av dyrene
- Veterinærhøyskolen, 2015
 - 20 % av døde hunder
- Tyskland, 2017
 - Fisk og sedimenter



Foto: pixabay.com

Alternativer?

- EU-kommisjonen har bedt ECHA sammenligne med kjemiske og ikke-kjemiske alternativer
 - Frister: Desember 2022 og juni 2023
- ECHA: Offentlig høring med frist 31. januar 2021
 - FHI ga innspill

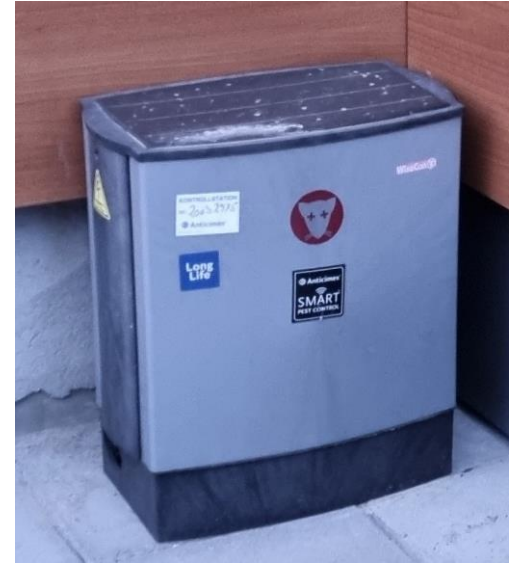


Foto: Erlend Spikkerud

Spørsmål til ECHA



- Frist desember 2022
 - Stor nok kjemisk diversitet til å unngå resistens?
 - Finnes det kjemiske og ikke-kjemiske alternativer?
 - Er alternativene effektive nok?
 - Vesentlige økonomiske eller praktiske ulemper?
 - Signifikant lavere totalrisiko?
- Frist juni 2023
 - Har enkelte antikoagulanter signifikant lavere totalrisiko?
 - Primær- og sekundærforgiftning
 - Persistens i miljøet



Muse- og rottefeller



Foto: pixabay.com

- Integrert bekjempelse – gift bør være siste utvei!
- Godkjenningssystem for feller
 - Sverige (tillatt med ikke-godkjente feller)
 - Tyskland (under utvikling)
- [NoCheRo](#) - Non-Chemical Alternatives for Rodent Control
 - Workshop november 2018 og februar 2020
 - Arbeidsgruppe for standardisering i EU
 - Har utarbeidet [veiledningsdokument](#) for vurdering av slagfeller

Veiledningsdokument for slagfeller

- Mekaniske egenskaper
 - Slagkraft, slaghastighet, utløsingskraft
- Dyrevelferd/etikk
 - Hvor rask bevisstløshet/død?
 - Sekunder for feller – opptil dager for gift
- Effektivitet
 - Går gnagerne i fella? Semifelt/feltforsøk



Foto: pixabay.com

Mat og fôr – repellenter og lokkestoffer

- Mat og fôr kan fritt brukes, men ikke selges som biocid
 - Salg som biocid krever godkjenning
- Forenklet godkjenning for produkter basert på lavrisikostoffer (annex I)



Foto: pixabay.com

Nylig godkjente lavrisikostoffer (annex I)

- Ost
- Eddik
- Eggepulver
- Honning
- D-fruktose
- Konsentrert eplejuice
- Sitronsyre
- CO₂ fra forbrenning av propan/butan
- Kaliumsorbat
- *Saccharomyces cerevisiae* (gjær)

Nitrogen til kulturminner



Foto: pixabay.com

- Ett ordinært godkjent produkt
- Annex I
 - Bare for bruk i begrensede mengder i bruksklare beholdere
 - Vurdering av in situ bruk pågår (In situ = produseres på stedet)
- Museer o.l. ønsker å bygge egne kamre hvor nitrogen "produseres" på stedet
- Norge og andre land har fått unntak for å kunne godkjenne produkter nasjonalt

Mer informasjon?

- ECHA – EUs kjemikaliebyrå
 - <http://echa.europa.eu/regulations/biocidal-products-regulation/bpr>
- Miljødirektoratet
 - <http://www.miljodirektoratet.no/Biocider/>
 - Søkbar liste over godkjente biocidprodukter kommer snart
 - www.miljodirektoratet.no/svartjenesten
- Spørsmål?



Foto: pixabay.com